

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

Informativni Bilten

Juli — Decembar 2016

SADRŽAJ.....	1
ŠESTOMESEČNI IZVEŠTAJ RADA	2
POSETE I AKTIVNOSTI USTAVNOG SUDA.....	4
LIČNA ISKUSTVA I PRAKSE.....	7
ESLjP – VAŽNE ODLUKE.....	9
VENECIJANSKA KOMISIJA - VAŽNI DOGAĐAJI.....	11
PRESUDE.....	12
KO MOŽE PODNETI ZAHTEV U USTAVNOM SUDU.....	13
PODNOŠENJE ZAHTEVA.....	14

Ustav Kosovo - Poglavlje VIII

Ustavni sud

Član 112

[Osnovna Načela]

1. Ustavni sud je konačna vlast u Republici Kosovo za tumačenje Ustava i saglasnosti zakona sa Ustavom.
2. Ustavni sud je potpuno nezavistan u obavljanju svojih dužnosti.

Sastav Ustavnog suda

Ustavni sud Republike Kosovo je sastavljen od 9 (devet) sudija.

Sudije Ustavnog suda Republike Kosovo se imenuju u skladu sa članom 114 [*Sastav i Mandat Ustavnog suda*] Ustava i članovima 6 i 7. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo.

Nakon osnivanja Ustavnog suda u 2009 godine i u skladu sa bivšim članom 152 [*Privremeni Sastav Ustavnog suda*] Ustava, 6 (šest) od 9 (devet) sudija je imenovao predsednik Republike Kosova na predlog Skupštine.

Od 6 (šest) domaćih sudija 2 (dva) su služili za neobnovljiv rok od 3 (tri) godine, 2 (dva) sudija su radili bez mogućnosti reizbora tokom perioda od 6 (šest) godina i 2 (dva) sudija treba da rade bez mogućnosti reizbora tokom perioda od 9 (devet) godina.

U skladu sa gore navedenim članom 152 [*Privremeni Sastav Ustavnog suda*] Ustava, 3 (troje) međunarodnih sudija je imenovao Međunarodni civilni predstavnik, nakon konsultacije sa predsednikom Evropskog suda za ljudska prava.

Ustavni sud se trenutno sastoji od 9 (devet) sudija: 6 (šest) domaćih sudija i 3 (tri) međunarodnih sudija.

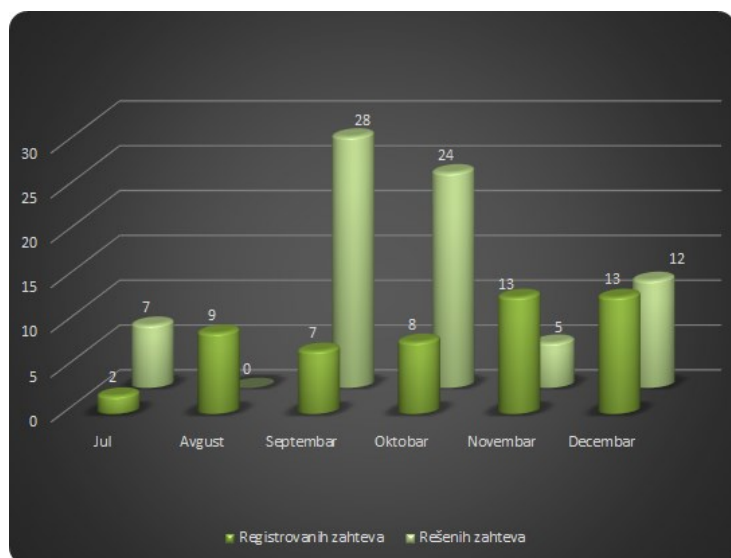
Status predmeta

Tokom šestomesečnog perioda: 1. jul – 31. decembar 2016, Sud je imao na radu ukupno 157 zahteva/predmeta:

Ukupno 76 zahteva je rešeno ili 48.4% svih slučajeva na raspolaganju.

Tokom ovog perioda, 69 odluka je objavljeno na internet stranici Suda i prosleđeno stranama, dok su ostale u postupku pripreme.

*Dinamika primljenih zahteva po mesecima
(1. jul – 31. decembar 2016. godine)*

U nastavku su predstavljene 3 presude koje je Sud doneo tokom šestomesečnog perioda: 1. jul – 31. decembar 2016:

- Presuda u slučaju KO 73/16, podnet od strane Narodnog advokata, ocena ustavnosti Administrativnog cirkulara br. 01/2016, donet od strane Ministarstva javne uprave Republike Kosovo 21. januara 2016. godine
- Presuda u slučaju KI 65/15, podnosioci zahteva: Tatjana Davila, Ljubiša Marić, Zorica Kršenković, Zlata Jevtić, ocena ustavnosti neizvršenja 3 (tri) presuda Žalbenog veća Kosovske agencije za imovinu Vrhovnog suda, odnosno presuda br. GSK-KPA-A-021/12 od 17. januara 2013. godine, GSK-KPA-A-141/12 od 17. aprila 2013. godine, i GSK-KPA-A-045/12 od 3. oktobra 2012. godine, i 2 (dve) odluke Komisije za imovinske zahteve Kosova, odnosno KPCC/D/A/211/2013 od 21. avgusta 2013. godine, i KPCC/D/C/216/2013 od 22. novembra 2013. godi-

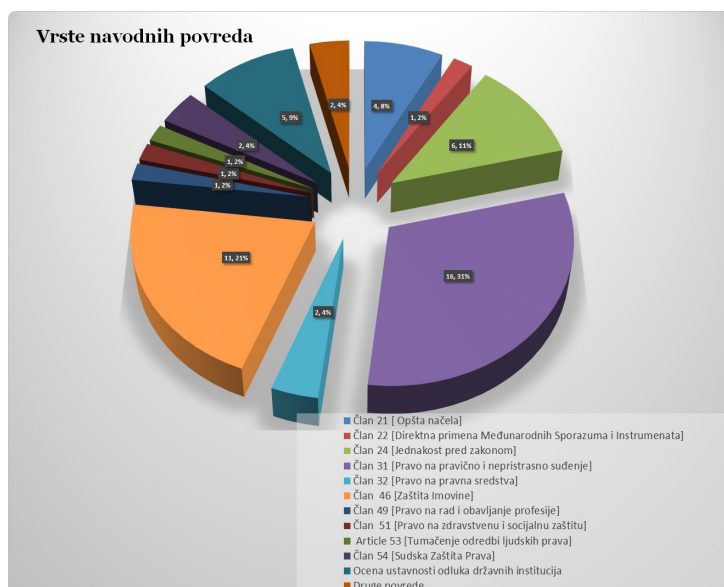
- Presuda u slučaju KI 18/16, podneo: Bedri Salihu, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Rev. br. 308/2015 od 12. novembra 2015. godine

Vrste navodnih povreda

Vrste navodnih povreda od 52 primljenih zahteva tokom šestomesečnog perioda: 1. jul – 31. decembar 2016. godine, su sledeće:

- Član 21 [Opšta načela], 4 slučaja ili 7,7%;
- Član 22 [Direktna Primena Međunarodnih Sporazuma i Instrumenata], 1 slučaj ili 1,9%;
- Član 24 [Jednakost pred zakonom], 6 slučajeva ili 11,5%;
- Član 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 16 slučajeva ili 30,8%;
- Član 32 [Pravo na pravno sredstvo], 2 slučaja ili 3,8%;
- Član 46 [Zaštita imovine], 11 slučajeva ili 21,2%;
- Član 49 [Pravo na rad i obavljanje profesije], 1 slučaj ili 1,9%;
- Član 51 [Pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu], 1 slučaj ili 1,9%;
- Član 53 [Tumačenje odredbi ljudskih prava], 1 slučaj ili 1,9%;
- Član 54 [Sudska zaštita prava], 2 slučaja ili 3,8%;
- Ustavno razmatranje odluka državnih institucija, 5 slučajeva ili 9,6%;
- Druge povrede, 2 slučajeva ili 3,8%;

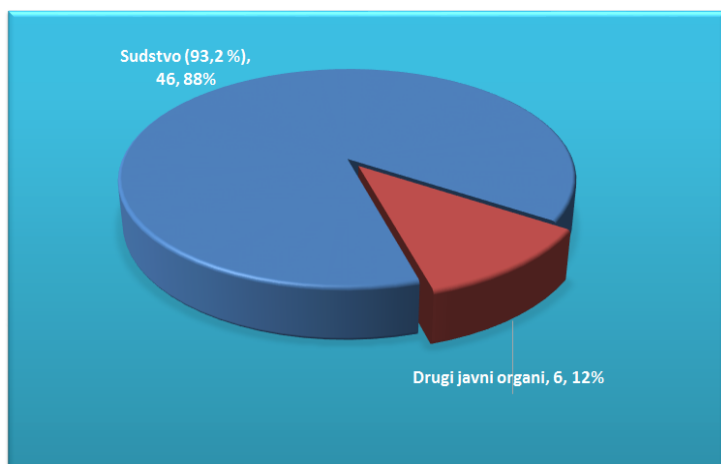
*Navodne povrede prema vrsti
(1. jul – 31. decembar 2016. godine)*

Navodni počinioci kršenja prava

- 46 ili 88,5% zahteva se odnose na odluke sudova
- 6 ili 11,5% zahteva se odnose na druge javne organe

*Navodni prekršioc prava
(1. jul – 31. decembar 2016. godine)*

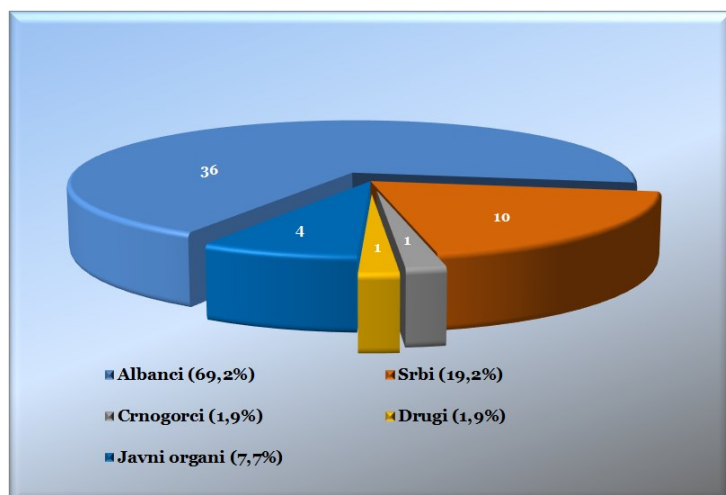

Pristup Sudu

Pristup pojedinih se prikazuje na sledeći način:

- 36 zahteva od strane Albanaca, ili 69,2%
- 10 zahteva od strane Srba, ili 19,2%
- 4 zahteva je podneto od strane drugih javnih (pravna lica), ili 7,7%
- 1 zahtev od strane zajednice Crnogoraca, ili 1,9%
- 1 zahtev od drugih, ili 1,9%

*Etnička struktura podnosilaca zahteva
(1. jul – 31. decembar 2016. godine)*

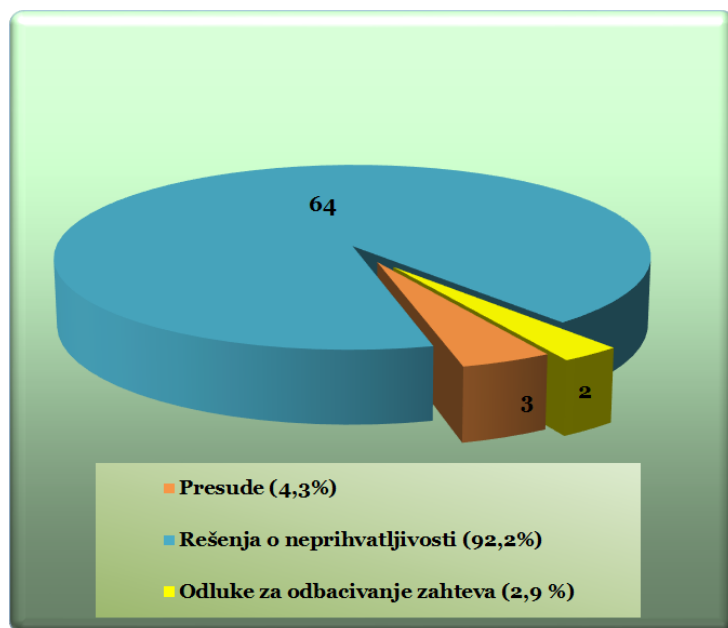
Sednice i veća za razmatranje

Tokom šestomesečnog perioda: 1. jul – 31. decembar 2015. godine, Ustavni sud je održao 17 plenarnih sednica sa 66 veća za razmatranje u kojim su razmatrani slučajevi rešeni odlukama, rešenjima, presudama i privremenom merom.

Dok je struktura objavljenih odluka sledeća:

- 3 presude
- 64 rešenja o neprihvatljivosti
- 2 odluke za privremenu meru
- 2 odluke za odbacivanje zahteva

*Struktura odluka
(1. jul – 31. decembar 2016. godine)*

3 avgust 2016

Predsednica Ustavnog suda Republike Kosovo, gđa Arta Rama-Hajrizi i sudija Ustavnog suda gđa Gresa Caka-Nimani su dočekale direktora programa za osnaživanje pravosuđa na Kosovo (USAID) g. Patrick Wujcika i zamenicu direktora programa, gđu Pranveru Reçicu- Kirkbride. Direktor programa USAID-a za osnaživanje pravosuđa na Kosovo (JSSP) g. Patrick Wujcik nakon što je pohvalio rad institucije na čijem je čelu predsednica Rama-Hajrizi obećao je dalju podršku Ustavnom sudu od strane misije koju on vodi, za naredne tri godine.

7 septembar 2016

Ustavni sud Republike Kosovo je u saradnji sa Vrhovnim sudom Republike Kosovo i uz podršku Nemačke fondacije za međunarodnu pravnu saradnju (IRZ), organizovao radionicu na temu: *“Antikorupcija”*, koja je održana u Solunu.

Učesnici radionice su imali priliku da se bliže upoznaju i sa međunarodnim praksama i instrumentima za prevenciju i borbu protiv korupcije, a posebno sa zakonskim okvirom i sudskim mehanizmima za borbu protiv korupcije u Austriji.

Na ovu temu su se svojim prezentacijama predstavili prof. dr. Matthias Hartwig, predavač međunarodnog javnog prava i ustavnog prava na Univerzitetu u Hajdelbergu u Nemačkoj, i dr. Johannes Windisch, javni tužilac Javnog tužilaštva Austrije za borbu protiv privrednog kriminala i korupcije u Beču, koji su ujedno bili i moderatori radionice.

22 septembar 2016

Na poziv Ustavnog suda Republike Bugarske, predsednica Ustavnog suda Republike Kosovo, gđa Arta Rama-Hajrizi i sudija, prof. dr. Snezhana Botusharova, boravile su u zvaničnoj poseti bugarskoj prestonici, Sofiji. Predsednica Rama-Hajrizi i sudija Botusharova su pozvane da učestvuju na međunarodnoj konferenciji na temu *“Zaštita osnovnih građanskih prava i nacionalna bezbednost u savremenom svetu: Uloga ustavnih sudova”*, organizovanoj povodom proslave 25. godišnjice osnivanja Ustavnog suda Bugarske. Tokom boravka u Sofiji, predsednicu Rama-Hajrizi i sudiju Botusharova primio je na odvojenom sastanku predsednik Ustavnog suda Bugarske, g. Boris Velchev.

30 septembar 2016

Predsednica Ustavnog suda Republike Kosovo, gđa Arta Rama-Hajrizi, je dočekala na sastanku radi međusobnog upoznavanja novu šeficu Misije EU za vladavinu prava na Kosovu (EULEX), gđu Alexandru Papadopoulou. Nakon što joj je poževela uspeh na novoj dužnosti, predsednica Rama-Hajrizi je najpre upoznala gđu Papadopoulou sa sastavom, dosadašnjim radom i stalnim naporima koji se ulažu u cilju podizanja profesionalnih kapaciteta Ustavnog suda, zahvaljujući se tom prilikom i međunarodnim

donatorima na pruženoj podršci. U nastavku razgovora, predsednica Rama-Hajrizi je ocenila kao veoma bitne ulogu i dosadašnji doprinos Misije EULEX u vladavini prava i borbi protiv organizovanog kriminala na Kosovu. Gđa Papadopoulou je izrazila spremnost misije koju zastupa da podrži nezavisnost Ustavnog suda Kosova i njegovo jačanje.

26 oktobar 2016

Ustavni sud Republike Kosovo je proslavio Sedmu sudsku godinu svečanom ceremonijom koja se organizovala u sali „Dyar“ hotela „Swiss Diamond Hotel“ u Prištini. U svečanoj ceremoniji su prisustvovali najviši državni lideri, akreditovani predstavnici diplomatskih misija i međunarodnih organizacija u zemlji, delegacije na najvišem nivou Ustavnog suda Albanije, Makedonije, Turske, Hrvatske, Portugalije, Bugarske, Crne Gore, kao i Vrhovnog suda Albanije. Prigodnim govorom, učesnicima su se obratili predsednica Ustavnog suda Republike Kosovo, gđa. Arta Rama-Hajrizi, predsednik Republike Kosova, g Hashim Thaçi, premijer Republike Kosova, g. Isa Mustafa, predsednik Skupštine Republike Kosova, g. Kadri Veseli, kao i ministar pravde, gđa Dhurata Hoxha. Nakon zvanične ceremonije, u sali „Dyar“ hotela „Swiss Diamond Hotel“ je održana i Prva međunarodna konferencija organizovana na dan godišnjice osnivanja Ustavnog suda Kosovo, na temu: *„Incidentalna kontrola kao ustavni mehanizam u obezbeđivanju ustavnosti zakona u zemljama u tranziciji“*.

26 oktobar 2016

Ustavni sud Republike Kosovo, u saradnji sa Projektom za pravnu reformu nemačke agencije za međunarodnu saradnju (GIZ), su organizovali radionicu na temu: *„Mediji i institucije: Transparentnost naspram poverljivosti“*, koja je održana u hotelu „Emerald“ u Prištini.

Cilj radionice, u kojoj su učesnici bili predstavnici i rukovodioci kancelarija za komunikaciju i informisanje lokalnih institucija, bila je diskusija o izazovima sa kojima se Ustavni sud i druge državne institucije suočavaju u svakodnevnom radu sa medijima.

Između ostalog, na radionici se razmatralo pitanje oblika sa praksom komunikacije sa medijima, sastavljanje i razvoj strateških ciljeva komunikacije, izbor najefikasnijih metoda komunikacije, kao i granica između transparentnosti i poverljivosti rada institucija u vezi sa medijima. Voditelj radionice je bio dr. Bernd Odörfer, sudija i portparol Regionalnog Višeg suda Štutgarta, koji je prethodno bio angažovan i u svojstvu portparola nemačkog Saveznog Ustavnog suda.

9 novembar 2016

Predsednica Ustavnog suda Republike Kosovo, gđa Arta Rama-Hajrizi, primila je delegaciju iz Venecijanske komisije, sastavljenu od gđe Tanje Gerwien, predstavnica Departmana za ustavnu pravdu u Venecijanskoj komisiji, g. Cirila Ribičića član predstavnik Slovenije, i g. Pere Vilanova Trias, član predstavnik Andore u Venecijanskoj komisiji.

Tokom razgovora, predsednica Rama-Hajrizi je upozнала goste o dosadašnjem radu Ustavnog suda, uticaju njegovih odluka ne samo u oblasti ustavnog pravosuđa, saradnji sa drugim međunarodnim institucijama, kao i naporima za članstvo u Konferenciji evropskih ustavnih sudova.

Ona je istakla odličnu saradnju koju Ustavni sud nastavlja sa Venecijanskom komisijom, naglašavajući uzajamne posete na najvišem nivou, kao i kontinuirani doprinos Suda da odgovora na različita ustavna pitanja podneta na Forumu Venecije.

Tokom razgovora obe strane su razgovarale o važnim pitanjima u vezi sa podnošenjem zahteva Venecijanskoj komisiji, kao i značajnoj savetodavnoj ulozi koju ova institucija ima u procesima ustavne reforme i izborne reforme država članica.

9 novembar 2016

Predsednica Ustavnog suda Republike Kosovo, gđa Arta Rama-Hajrizi, sastala se sa novim šefom Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju u Evropi (OEBS) za Kosovo, g. Janom Braathuom. Nakon što se zahvalila g. Braathu na prethodnom angažovanju i podršci pruženoj Ustavnom sudu u svojstvu ambasadora Norveške na Kosovu, predsednica Rama-Hajrizi mu je poželela dalji uspeh na novom zadatku. Tokom razgovora, ona je izrazila priznanje za važnu ulogu koju Misija OEBS-a ima u jačanju vladavine prava i promovisanju ljudskih prava na Kosovu, prilikom čega je izrazila uverenje da će odnosi između dve institucije nastaviti sa jačanjem putem zajedničkih projekata, posebno u oblasti ljudskih prava. Novi šef OEBS-a, g. Braathu, je potvrdio spremnost institucije kojom sada rukovodi da podrži i produbi saradnju sa Ustavnim sudom u svim oblastima od zajedničkog interesa.

29 novembar 2016

Predsednica Ustavnog suda Republike Kosovo, gđa Arta Rama-Hajrizi, je u društvu zamenika predsednika Suda, g. Ivana Čukalovića i sudije, gđe Selvete Gërshaliu-Krasniqi, dočekala evropskog stručnjaka za ustavno pravo i ujedno šefa Katedre za javno pravo na Univerzitetu u Regensburgu u Nemačkoj, g. Rainer Arnold. Tokom razgovora, predsednica Rama-Hajrizi je upoznala profesora Arnolda o dosadašnjem radu Ustavnog suda, trenutnim izazovima u njegovom funkcionisanju i zakonskim reformama koje se sprovode u cilju unapređenja ustavnog sistema u Republici Kosovo. Profesor Arnold je čestitao predsednici Rama-Hajrizi na dostignućima institucije kojom ona rukovodi i izrazio uverenje da razvoj ustavnog sudstva predstavlja bitan preduslov za demokratski razvoj svake zemlje.

1 decembar 2016

Predsednica Ustavnog suda Republike Kosovo, gđa Arta Rama-Hajrizi, je primila na uvodni sastanak specijalnu predstavnicu EU i ujedno novu šeficu Kancelarije Evropske unije na Kosovu, gđu Nataliju Apostolovu. Predsednica Rama-Hajrizi je poželela uspeh gđi Apostolovoj na novoimenovanoj dužnosti i ocenila kao odličnu dosadašnju saradnju Ustavnog suda sa Kancelarijom EU na Kosovu. Sastav i funkcija, saradnja sa sličnim institucijama i drugim međunarodnim organizacijama, kao i izazovi sa kojim nastavlja da se suočava Ustavni sud u svom radu, su bile među temama koje su se diskutovale na bilateralnom

sastanku. Teme razgovora su bila i druga pitanja koja se odnose na funkcionisanje pravosudnog sistema u zemlji, prilikom čega je predsednica Rama-Hajrizi izrazila zahvalnost za kontinuiranu podršku koju je Kancelarija EU pružala Sudu, ali i drugim lokalnim institucijama, u cilju jačanja vladavine prava na Kosovu.

Gđa Apostolova je izrazila volju i spremnost Kancelarije EU da i dalje podržava Ustavni sud i druge institucije u zemlji u implementaciji evropskih standarda pravde.

19 decembar 2016

Na poziv Ustavnog suda Crne Gore, predsednica Ustavnog suda Republike Kosovo, gđa Arta Rama-Hajrizi, i sudija gđa Gresa Caka-Nimani su otputovale u Budvu, da učestvuju na međunarodnoj konferenciji na temu: *“Uloga Ustavnog suda u izgradnji vladavine prava: Zaštita ljudskih prava i sloboda”*. Konferenciju su organizovali Ustavni sud Crne Gore i Kancelarija Saveta Evrope u toj zemlji, povodom milenijuma državnosti i 10. godišnjice nezavisnosti Crne Gore.

Amantina Tolaj & Bardh Bokshi

Program stažiranja u Evropskom Sudu za
ljudska prava

Strazbur

Za vreme pripravnčkog staža u ESLJP naučili smo nove stvari i produbili svoje znanje u vezi sa institucijama Strazbura, sudskom praksom ESLJP, svakodnevnim administrativnim procedurama u ESLJP pored međusobne povezanosti ESLJP i SE.

U smislu produbljivanja našeg znanja o sudskoj praksi ESLJP mi smo dobili prave predmete na nivou Veća za rad. Ubrzo smo saznali da je raditi sa predmetima na nivou Veća značilo težak posao i prostiranje van našeg sadašnjeg nivoa sposobnosti i znanja koje se na kraju, ipak, pokazalo da je korisno iskustvo.

Konkretnije, raditi na tim slučajevima je značilo da ste morali da obratite pažnju na svaki argument koji je pokrenuo podnosilac zahteva i dati izričit odgovor, bez obzira na to koliko je trivijalan taj argument mogao da izgleda.

To je značilo da ste morali da se pozovete na sudsku praksu ESLJP kako bi potkrepile svoju obrazloženje.

I na kraju, nakon što smo završili posao na ovim predmetima, proizveli smo ono što je poznato kao "izveštaji komunikacije" koji su zatim pregledani od strane glavnog advokata albanske divizije u okviru koga smo pružali naše usluge.

Podrazumeva se da smo dobili veoma povoljne reakcije od glavnog advokata divizije u vezi sa onim što smo dobro ili slabije radili u odnosu na izveštaje komunikacije koje smo proizveli. Povratne informacije su nam pomogle da promenimo način razmišljanja/pristup i kako se izboriti sa novim slučajevima koji smo dobili.

Osim toga, svake dve nedelje smo napravili analizu i razgovarali o sudskoj praksi ESLJP u vezi sa članovima 3, 5, 6 i 7 Konvencije, zajedno sa advokatima iz albanske divizije. Najimpresivniji slučajevi o kojima smo razgovarali su bili: *Rohlina protiv Češke Republike*, *Slyadnev i Svinarenko protiv Rusije* i *Ostini drugi protiv VB*.

Pored izveštaja komunikacije koji su bili naš prioritet, pisali smo i izveštaje o albanskom zakonodavstvu u vezi sa verskim, a i drugim pitanjima. Pisali smo i sažetke zahteva koji su slati Sekretarijatu Suda sa Kosova i albanskim govornicima u Makedoniji.

Sav naš rad, tj. izveštaji komunikacije, istraživanja zakonodavstva i sažetaka zahteva su rađeni na engleskom jeziku i poslati albanskoj diviziji za koju smo pružali naše usluge.

Osim toga, naše prisustvo na raspravama Velikog veća je bilo od suštinskog značaja, jer smo stekli iskustvo o tome kako je sprovedeno saslušanje u Velikom veću, o čitavom njegovom ambijentu, odnosno sudnici, ponašanju sudija, stranaka, javnosti i izvanrednim tumačima.

To je bilo nešto jedinstveno u svakom pogledu i sa stručnog aspekta bili smo impresionirani načinom na koji su molbe predstavljene od strane oba advokata podnosilaca i predstavnika tužene Vlade.

Argumenti navedeni od strane onih advokata su potvrdili da su dobre veštine prezentacije i pravilni govor tela podjednako važni kao i znanje samog zakona, a da kako bi dobar advokat mora da ima sve pomenute veštine je su međusobno zavisne.

Imali smo i uvodnu obuku o temama kao što su život aplikacije, privatna kancelarija predsednika suda, upravljanje predmetima, funkcija odeljenja, istraživačke aktivnosti, privremene mere, jezičko odeljenje, nadzor izvršenja presuda i odluka, šabloni i sudska sredstva, arhiva i rad Komiteta za sprečavanje torture. Većina početne obuke se bavi temama vezanim za rad Sekretarijata suda čiji je zadatak da obezbedi pravnu i administrativnu podršku sudijama suda u vršenju svoje sudijske funkcije. Sekretarijat se sastoji od pravnika, administrativnog i tehničkog osoblja i prevodilaca.

Naučene lekcije

Postoji mnogo toga što se može naučiti iz procedura ESLJP i metoda rada, s obzirom na dugogodišnje iskustvo ovog suda u rešavanju pitanja ljudskih prava.

Ustavni sud Republike Kosovo je izvršio značajna poboljšanja u mnogim aspektima, od kada je postao operativan u septembru 2009. godine i došlo je do značajnog poboljšanja u kvalitetu presuda, rešenja i odluka.

Uprkos tome, Ustavni sud može da napravi korak u kvalitetu svojih presuda ako sledi dvostruku proceduru provere kvaliteta presuda.

Presude i odluke ESLjP se kontrolišu prvo od strane lektora i kvalitetnih kontrolora kako iz jezičke tako i iz pravne tačke gledišta, a drugi put se daju na konačnu proveru od strane sekretara ili njegovog zamenika. U tom smislu, Ustavni sud mora da ima metod i plan pored grupe lingvista i pravnih stručnjaka kako bi osigurao veći kvalitet svojih presuda.

Ustavni sud već na svoj način sprovodi proveru kvaliteta, međutim, opcije moraju biti istražene radi sistematske provere kvaliteta presuda kao što je to slučaj sa ESLjP.

Još jedan veoma zanimljiv aspekt koji bi mogao da učini Ustavni sud još dostupnijim za javnost je da se proizvedu - lake začitane - brošure koje objašnjavaju na jednostavan način šta je Ustavni sud, odnosno nadležnosti, proceduralni uslovi, prihvatljivost podnosioca da podnesu zahteve idr. Dobar primer je "ESLjP U 50 PITANJA", brošura koja objašnjava na jednostavan način šta je ESLjP i šta potencijalni podnosioci zahteva mogu očekivati prilikom podnošenja zahteva.

Zahvalni smo predsedniku Ustavnog suda Kosova i svim sudijama Suda, Vladi Švajcarske i Kancelariji Saveta Evrope u Prištini, čiji nam je velikodušna podrška omogućila da učestvujemo u programu pripravničkog staža u Evropskom sudu za ljudska prava u Strazburu, u Francuskoj.

ESLjP – važne odluke (1. jul – 31. decembar 2016. godine)

* Postupci za razrešenje sudije Ustavnog suda Bosne i Hercegovine su bili pravični i nisu ometali njegovu slobodu izražavanja

U svojoj odluci u slučaju **Simić protiv Bosne i Hercegovine** (zahtev br. 75255/10) Evropski sud za ljudska prava je **jednoglasno proglasilo zahtev neprihvatljivim**.

Slučaj se ticao uklanjanja g. Simića iz kancelarije za sudiju Ustavnog suda. Zasnivajući se posebno na **član 6. stav 1 (Pravo na pravično suđenje)** i **član 10 (Sloboda izražavanja)**, g. Simić posebno tvrdi da je postupak za njegovo razrešenje bio nepravičan i da je bio smenjen iz kancelarije zbog izjava koje je dao u javnosti putem medija kritikujući Ustavni sud. Sud je utvrdio da je g. Simić imao priliku da predstavi svoj slučaj u postupku pred Ustavnim sudom, kako u pisanom, tako i u usmenom podnesku, kao i da ispita i komentariše sve relevantne dokumente, kao što je propisano u pravičnom i akuzatornom postupku. Pored toga, nije mogao da prihvati njegovu žalbu da nije bilo javne rasprave o njegovom slučaju, jer ni u jednom trenutku tokom postupka nije zahtevao da se sednice javno održavaju. Osim toga, Sud je zaključio da je g. Simić razrešen sa funkcije zbog oštećenja autoriteta Ustavnog suda i ugleda sudije. Razlozi za razrešenje g. Simića su, stoga, bili motivisani ponašanjem koje se smatralo nespojivo sa sudijskom funkcijom, odnosno on je napisao pismo političaru na visokom nivou da mu je nedostajala nezavisnost i nepristrasnost, a ne zbog svojih javno izraženih stavova putem medija.

* Hapšenje Gari Kasparova i jednog drugog aktiviste tokom protesta i njihov naredni pritvor je obeshrabrio učešće opozicije u politici

Slučaj **Kasparov i drugi protiv Rusije** (br. 2) (predstavka br. 51988/07) se tiče hapšenja Garrija Kasparova, bivšeg svetskog šahovskog šampiona i političkog aktiviste, zajedno sa još jednim aktivistom, Aleksandrom Averinom, na protestnom skupu u Moskvi i narednog hapšenja dva muškaraca. Presuda veća u slučaju **Kasparov i drugi protiv Rusije** (br. 2), Evropski sud za ljudska prava je **jednoglasno utvrdio da je došlo do povrede člana 11. (Sloboda okupljanja i udruživanja) i člana 6 stav 1 (Pravo na pravično suđenje)** Evropske konvencije o ljudskim pravima u pogledu podnosilaca g. Kasparova i g. Averina; **povrede člana 5 (Pravo na slobodu i sigurnost)**

Evropske konvencije na račun administrativnog pritvora g. Averina u policijskoj stanici Moskve za 48 sati, koja je prekoračila tri sata roka prema domaćem zakonu, ali nema povrede člana 5 što se tiče pritvora g. Kasparova u policijskoj stanici, jer nije prekoračila rok; **i sa šest glasova prema jedan, da nije bilo potrebe da se razmatra žalba na osnovu člana 18** (Granice korišćenja ograničenja prava). Kao u brojnim drugim identičnim ruskim slučajevima koji su podneti pred Sudom, nesporni mirni protest podnosioca je udaljen, podnosioci su uhapšeni i osuđeni na pet dana zatvora u upravnom postupku, bez procene problema koje je izazvao ili bez ikakve mogućnosti da podnesu dokaze u prilog njihovoj verziji događaja. Sud je utvrdio da su mere preduzete protiv podnosilaca imale ozbiljan potencijal da spreče druge opozicione pristalice i javnosti uopšteno od prisustva na demonstracijama i, uopšteno, da učestvuju u otvorenoj političkoj debati.

* Praćenje korišćenja interneta od strane zaposlenog i njegov otkaz je kao rezultat bio opravdan

U slučaju **Bărbulescu protiv Rumunije** (predstavka br. 61496/08). Evropski sud za ljudska prava je utvrdio sa šest glasova prema jedan, da **nije bilo povrede člana 8 (Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života, doma i prepiske)** Evropske konvencije o ljudskim pravima. Slučaj se ticao razrešenja g. Bărbulescu od strane svog poslodavca, privatne kompanije, zbog toga što je koristio internet kompanije za lične potrebe tokom radnog vremena u suprotnosti sa internim propisima. Sud je utvrdio, posebno, da su privatni život i prepiska g. Bărbulescu bili uključeni. Međutim, praćenje njegovih prepiska od strane poslodavca je bilo razumno u kontekstu disciplinskog postupka.

* Odbijanje mađarskih vlasti da obezbede jednoj NVO informacije u vezi sa radom advokata branioca ex officio je bilo u suprotnosti sa pravom na pristup informacijama

U slučaju **Magyar Helsinki Bizottság protiv Mađarske** (predstavka br. 18030/11), Evropski sud za ljudska prava je utvrdio, sa 15 glasova prema 2, da **je došlo do povrede člana 10 (Sloboda izražavanja)** Evropske konvencije o ljudskim pravima. Slučaj se ticao odbijanja vlasti da obezbedi jednoj NVO informacije u vezi sa radom *ex officio* branioca, pošto su vlasti svrstale tu informaciju kao lične podatke koja nije bila predmet otkrivanja prema mađarskom zakonu.

Sud je primetio da je informacija tražena policiji od strane podnosioca NVO bila potrebna da okonča studiju o funkcionisanju sistema javnih branilaca sprovodeći je u svojstvu nevladine organizacije za ljudska prava u cilju da doprinese raspravi o pitanju sa očigledno javnim interesom.

Po mišljenju Suda, negirajući podnosiocu NVO pristup traženim informacijama, domaće vlasti su povredile slobodu NVO da primi i da informacije, na način koji pogađa u samu suštinu njegova prava prema članu 10. Sud je konstatovao da se pitanje navedenog studiranja tiče efikasnosti sistema javnih branilaca, koje je blisko povezano sa pravom na pravično suđenje, osnovno pravo u mađarskom zakonu, i pravom od izuzetnog značaja prema Konvenciji, i istakao je da je NVO želela da razmatra svoju teoriju da je model ponovljenog imenovanja istih advokata nefunkcionalan.

Sud je utvrdio posebno da prava privatnosti javnih branilaca ne bi negativno uticala usvajanjem zahteva NVO za informacijama, jer iako se zahtev za informacije bez sumnje ticao ličnih podataka, on nije uključivao informacije van javnog domena.

Sud je takođe utvrdio da je mađarski zakon, kako ga tumače domaći sudovi, isključio svaku smislenu procenu prava na slobodu izražavanja podnosiocu NVO, i smatra da su u ovom slučaju, bilo kakva ograničenja od predloženog objavljivanja podnosiocu NVO - koja su trebala da doprinese debati o pitanjima od opšteg interesa - trebala da budu izložena konačnom razmatranju.

Na kraju, Sud je smatrao da argumenti Vlade nisu bili dovoljni da pokažu da je mešanje na koje se žalila bilo “neophodno u demokratskom društvu” i utvrdio da, bez obzira na diskreciono pravo tužene države (njegova “sloboda procene”), nije postojao razuman odnos proporcionalnosti između mere na koju se žalio (odbijanje da obezbedi imena branilaca *ex officio* i koliko puta su bili imenovani da deluju kao advokati u određenim jurisdikcijama) i legitimnom cilju kojem se teži (zaštita prava drugih).

* Nezakonit nadzor od strane osiguravajućeg društva žrtve saobraćajne nesreće je povredio njeno pravo na privatnost

U slučaju **Vukota-Bojić protiv Švajcarske** (predstavka br. 61838/10), Evropski sud za ljudska prava je, sa šest glasova prema jedan, utvrdio da je **došlo do povrede člana 8 (Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života)** Evropske konvencije o ljudskim pravima; i, jednoglasno, utvrdio

da **nije došlo do povrede člana 6 (Pravo na pravično suđenje)** Evropske konvencije.

Gđa Vukota-Bojić je bila umešana u saobraćajnoj nesreći, a zatim je tražila invalidsku penziju. Nakon spora sa svojim osiguravačem društvom u vezi sa visinom invalidske penzije i godina parničenja kasnije, njeno osiguravajuće društvo je tražilo da se podvrgne novom lekarskom pregledu, kako bi utvrdilo dodatne dokaze o njenom stanju.

Kada je ona to odbila, osiguravajuće društvo je unajmilo privatnog istražitelja da vodi tajni nadzor nad njom. Dokazi koji su se dobili su korišćeni u narednim sudskim postupcima, što je rezultiralo smanjenjem beneficija gospođi Vukota-Bojić. Ona se žalila da je nadzor bio u suprotnosti sa njenim pravom na poštovanje privatnog života i da to nije trebalo da se primi u postupku.

Sud je smatrao da postupci osiguravača uključuju odgovornost države u skladu sa Konvencijom, pošto se tužena kompanija za osiguranje smatra kao organ javne vlasti po zakonima Švajcarske. Ona je takođe smatrala da se tajni naloženi nadzor uplitao u privatni život gđe Vukota-Bojić, iako se to vršilo na javnim mestima, pošto su istražitelji prikupljali i čuvali podatke na sistematičan način i koristili za određenu namenu.

Osim toga, nadzor nije bio propisan zakonom, pošto su odredbe švajcarskog zakona na kojima se zasnivao bile nedovoljno precizne. Posebno, one nisu jasno regulisale kada i koliko vremena nadzor može da se vrši, i kako bi se podaci dobijeni nadzorom mogli koristiti i biti dostupni.

Dakle, došlo je do kršenja člana 8. Sud je takođe utvrdio da time što su korišćeni dokazi iz nadzor u slučaju gđe Vukota-Bojić protiv svog osiguravača nije učinio postupak nepravednim. Njoj je data pravična mogućnost da ospori dokaze dobijene nadzorom, a domaći sud je doneo obrazloženu odluku o tome zašto ona treba da se usvoji.

(Za više detalja posetite sajt Evropskog suda za ljudska prava: www.echr.coe.int)

1. Republika Moldavija – Konferencija u Ustavnom sudu

2 – 3. mart 2017. godine

Chisinau - Konferencija u saradnji sa Ustavnim sudom Republike Moldavije o "Evoluciji ustavne kontrole u Evropi: naučene lekcije i izazovi". Ova konferencija će biti sufinansirana u Savetu Evrope/Programski okvir za saradnju Evropske unije (POS).

2. 110. plenarna sednica Venecijanske komisije Saveta Evrope

10 – 11. mart 2017. godine

Venecija - Scuola Grande di San Giovanni Evangelista.

3. Svetska konferencija o ustavnoj pravdu - Bureau

11. mart 2017. godine

Venecija – 11. sastanak biroa Svetske konferencije o ustavnoj pravdi.

4. Ustavna pravda – Unija arapskih ustavnih sudova i veća

Mart 2017. godine

Unija arapskih ustavnih sudova i veća će održati Simpozijum na temu:

„Najnoviji razvoj u arapskom svetu: Iskustva arapskog ustavnog sudstva u oblasti prava na jednakost, versku i kulturnu slobodu”.

5. Afrika – Ustavna pravda

23 – 26. april 2017. godine

Cape Town - Konferencija ustavnih nadležnosti Afrike će održati svoj IV kongres na temu "Jačanje nezavisnosti pravosuđa i poštovanje vladavine zakona".

6. Belarus – Konferencija u Ustavnom sudu

Maj 2017. godine

Minsk - Konferencija u saradnji sa Ustavnim sudom na temu "Uloga ustavnosti organa u obezbeđivanju vladavine prava u pravilu odluka i sprovođenje zakona". Ova konferencija je finansirana od strane Saveta Evrope/programa Evropske unije: "Okvir programske saradnje u zemljama Istočnog partnerstva".

7. Ustavna pravda – Zajedničko veće

18 – 19. maj 2017. godine

Karlsruhe - Savezni ustavni sud Nemačke će biti domaćin 16. sastanka Zajedničkog veća o ustavnoj pravdi Venecijanske komisije.

8. 111. plenarna sednica Venecijanske komisije Saveta Evrope

16 – 17. jun 2017. godine

Venecija - Scuola Grande di San Giovanni Evangelista.

9. Konferencija evropskih ustavnih sudova – XVII Kongres

28. jun – 1. jul 2017. godine

Batumi - Konferencija evropskih ustavnih sudova će održati svoj XVII Kongres na temu "Uloga ustavnih sudova u poštovanju i primeni ustavnih principa".

Presuda

KO 73/16

Podnosilac

Ombudsman

Zahtev za ocenu ustavnosti Administrativnog cirkulara br. 01/2016 donetog 21. januara 2016. godine od strane Ministarstva javne administracije Republike Kosovo

I. U 2010. godini, Skupština je usvojila novi zakon o platama civilnih službenika. U 2015. godini, Vlada je usvojila Uredbu o klasifikaciji radnih mesta u civilnoj službi na osnovu gore navedenog zakona. Pored toga, Vlada je usvojila i katalog radnih mesta u civilnoj službi sa ciljem stvaranja sistema jedinstvenih razreda, pozicija i plata u svim javnim ustanovama koji se finansiraju iz budžeta Kosova. U 2016. godini, kao mera za dalje sprovođenje, Vlada je usvojila Administrativni cirkular tražeći od Ombudsmana da klasifikuje i postavi svoje civilne službenike na pozicijama i razredima koji su odobreni od strane Vlade. Isti Administrativni cirkular, koji sadrži iste zahteve, je poslat i Ustavnom sudu, kao i svim drugim nezavisnim institucijama nabrojanim pod Poglavljem XII Ustava, odnosno generalnom revizoru, Centralnoj izbornoj komisiji, Centralnoj banci, Nezavisnoj komisiji za medije. Vlada je preko Administrativnog cirkulara tražila da joj gore navedene institucije dostave svoje predloge za unutrašnje klasifikacije svojih radnih mesta i pozicija na razmatranje i usvajanje. Cilj je bio da se utvrdi njihova klasifikacija u katalogu radnih mesta u civilnoj službi i da se civilni službenici postave unutar ovih odgovarajućih institucija na pozicijama i razredima koji su odobreni od strane Vlade. Administrativni cirkular je nakon toga osporen pred Ustavnim sudom pod navodima da je neustavan i da nije poštovao princip nezavisnosti koje imaju ove institucije.

Ombudsman, kao podnosilac zahteva u ovom slučaju, navodi da je Vlada povredila ustavne garancije nezavisnosti Ombudsmana, Ustavnog suda i drugih nezavisnih institucija nabrojanih u Poglavlju XII Ustava. Ova povreda je navodno počinjena uplitanjem u unutrašnje stvari organizacije, budžeta i upravljanja kadrovima.

II. Sud je prihvatio slučaj za razmatranje i smatrao da je pokrenuo ozbiljna pitanja činjenica i zakona koja moraju biti ispitana u meritumu, preko presude. Glavna pitanja sa kojima se Ustavni sud bavio su bila: i) da li je Vlada, prilikom donošenja Administrativne cirkular, uzela u obzir specifično ustavno mesto i status nezavisnih institucija i ustavne garancije za njihovu funkcionalnu, organizacionu i finansijsku nezavisnost; i ii) da li je pravni princip „jednake plate za jednak rad“ ustavno primenjiv u pogledu njihovog ustavnog položaja. Ustavni sud je utvrdio da osporeni Administrativni cirkular zadire u ustavni status nezavisnih institucija i da ima bitan uticaj u odnosu na njihov organizacioni, funkcionalni i materijalni status. Sud nije osporavao nadležnost Vlade da ujedini klasifikaciju radnih mesta i razreda kao deo njenih obaveza državne uprave. Međutim, Sud je naglasio da, kada tako deluje, Vlada treba da uzme u obzir poseban status Ombudsmana, Ustavnog suda i drugih nezavisnih institucija u skladu sa njihovim ustavnim garancijama nezavisnosti. Stoga, Sud je smatrao da je priprema, sadržaj i primenjivost bilo kojih normi koje se odnose na njihov funkcionalni i unutrašnji opis poslova i naknade mora biti adekvatno i na odgovarajući način razvijeni i određeni. Prema presudi, Sud se složio da Vlada ima ustavni prerogativ i dužnost da deluje kao kreator politike države, uključujući u oblasti klasifikacije i kategorizaciji radnih mesta. Međutim, Sud je smatrao da, uprkos gore pomenutom prerogativu Vlade, ne može se očekivati da osoblje ustavno nezavisnih institucija treba da se prilagodi na isti način sistemu regrutovanja, radnih mesta, kategorizaciji i naknade koju pruža pravni akt opšte prirode Vlade, ili bilo koji akt izvršne vlasti, a da prvo ne vodi računa o specifičnosti i jedinstvenosti navedenih institucija. U zaključnom delu presude, Sud je primetio da osporeni Administrativni cirkular nije uzeo u obzir jedinstvenu poziciju Ombudsmana i Ustavnog suda kao ustavno nezavisne institucije, s obzirom da je Cirkular bio pripremljen bez učešća uključenih institucija ili ne uzimajući u obzir izražena mišljenja. Iz tih razloga, Sud je proglasio da Administrativni cirkular donet od strane Vlade krši u celosti odredbe Ustava propisane u Poglavlju VIII [Ustavni sud] i XII [Nezavisne agencije].

U vezi sa strankama koje imaju pravo da podnesu zahtev za ocenu ustavnosti u Ustavnom sudu, prema članu 113 [Jurisdikcija i Ovlašćene Strane] Ustava Republike Kosova:

1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.
2. Skupština Kosova, Predsednik Republike Kosovo, Premijer i Ombudsman su ovlašćeni za podnošenje sledećih pitanja:
  - (1) saglasnost zakona, dekreta Predsednika i Premijera i uredbi Vlade, sa Ustavom;
  - (2) saglasnosti Statuta opština sa Ustavom;
3. Skupština Kosova, Predsednik Republike Kosovo i Vlada su ovlašćeni da podnose sledeća pitanja:
  - (1) sukob ustavnih nadležnosti između Skupštine Kosova, Predsednika Republike Kosovo i Vlade Kosova; (2) saglasnosti predloženog referenduma sa Ustavom;
  - (3) saglasnosti objavljivanja vanrednog stanja i mera preduzetih tokom istog sa Ustavom;
  - (4) saglasnost predloženih ustavnih amandmana sa obaveznim međunarodnim sporazumima, ratifikovanih ovim Ustavom i razmatranje ustavnosti procedure sprovođenja;
  - (5) ako je Ustav prekršen tokom izbora Skupštine.
4. Opština može da ospori ustavnost zakona ili akata Vlade koji povređuju njihove opštinske odgovornosti ili umanjuju njihove prihode, ako taj zakon ili akt utiče na tu Opštinu.
5. Deset (10) ili više poslanika Skupštine može, u roku od osam (8) dana od usvajanja, da ospori ustavnost bilo kog zakona koji je usvojila Skupština, kako zbog sadržaja tako i zbog procedure sprovođenja.
6. Trideset (30) ili više poslanika Skupštine može da pokrene postupak ako je Predsednik Republike Kosovo ozbiljno prekršio Ustav.
7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.
8. Sudovi su ovlašćeni da, Vrhovnom sudu, podnesu slučajeve koji se tiču saglasnosti nekog zakona sa Ustavom, ako je ta saglasnost primećena tokom sudskog postupka i ako relevantni sud nije siguran u saglasnost spornog zakona sa Ustavom i samo ako odluka relevantnog suda zavisi od saglasnosti zakona.
9. Predsednik Skupštine Kosova mora da podnese predloženi Ustavni amandman pre usvajanja istog na Skupštini, kako bi se osiguralo da predloženi amandman ne umanjuje prava i slobode garantovane poglavljem II ovog Ustava.
10. Dodatna jurisdikcija se može regulisati zakonom.

Pokretanje postupka pred Ustavnim sudom?

Pokretanje postupka pred Ustavnim sudom se vrši podnošenjem zahteva Ustavnom sudu. Zahtev se podnosi popunjavanjem obrasca zahteva, koji možete preuzeti sa internet stranice Ustavnog suda ili ga tražiti direktno u Ustavnom sudu (iako to zahteva puno vremena).

Pre nego što popunite obrazac zahteva, molimo Vas da konsultujete "Uputstva" o popunjavanju obrasca, koja takođe možete naći na internet stranici Ustavnog suda.

Nakon što popunite obrazac zahteva, možete ga lično podneti u Ustavnom sudu, tokom redovnog radnog vremena, putem pošte ili elektronskom poštom (e-mail).

Zahtev treba da bude obrazložen i treba mu priložiti dokaze i sva druga potrebna dokumenta (nemojte dostavljati originalna dokumenta, jer Vam neće bit vraćena nakon razmatranja predmeta).

Za sva moguća pitanja, možete nam se obratiti elektronskom poštom na sledeću adresu:

gjkata.kushtetuese@gjk-ks.org.

Kakav je postupak pred Sudom?

Ukoliko Ustavni sud ocijeni da je apelacija dopustiva, on će zahtevati od druge strane da dostavi svoj odgovor ili da podnese dokumente vezane za zahtev.

Nedostavljanje odgovora ne utiče na tok postupka pred Sudom.

Postupak se obavlja u pismenoj formi, ali Sud može održati javnu raspravu kada je potrebno raspraviti pitanje od značaja za donošenje odluke.

Podnosilac apelacije može izložiti vlastiti predmet pred Sudom ili može izabrati osobu koja će ga zastupati pred Sudom.

U tom slučaju, podnosilac apelacije treba angažovati advokata koji će izložiti njegov slučaj. Vaš zastupnik dužan predočiti punomoć na osnovu koje vas zastupa.

INFORMACIJE O USTAVNOM SUDU

Zgrada Ustavnog suda:

Ustavni sud Republike Kosovo, od svoje funkcionalizacije 2009. godine je smešten u zgradi bivšeg Zaštitnog korpusa Kosova ZKK, koja se nalazi u centru Prištine, u Gradić Pejtonu. Ova lokacija Suda, u centru glavnog grada, je simbol jednakog pristupa na ustavnu pravdu svih građana i drugih ovlašćenih stranki. Ova zgrada se tokom godina prilagođavala potrebama i prirodi rada Ustavnog suda. Ovo je urađeno uz pomoć donatora. Konkretno, sudnica je finansirana od strane Ustavnog suda Republike Turske 2010. godine, osnivanje biblioteke Suda je u potpunosti projekat GIZ za pravnu reformu, a dodatne kancelarije-kontejneri su donacija Ustavnog suda Republike Turske 2011. godine. Ova zgrada ima svega 784 m² a u njoj radi 65 radnika Suda.

ADRESA

Ulica: "Perandori Justinian", nr. 44, 10000, Priština

Tel: +381 (0)38 60 61 62

Mob: +377 (0)45 200 595; +377 (0)45 200 576

Fax: +381 (0)38 60 61 70

E-mail: gjykata.kushtetuese@gjk-ks.org

Veb: www.gjk-ks.org